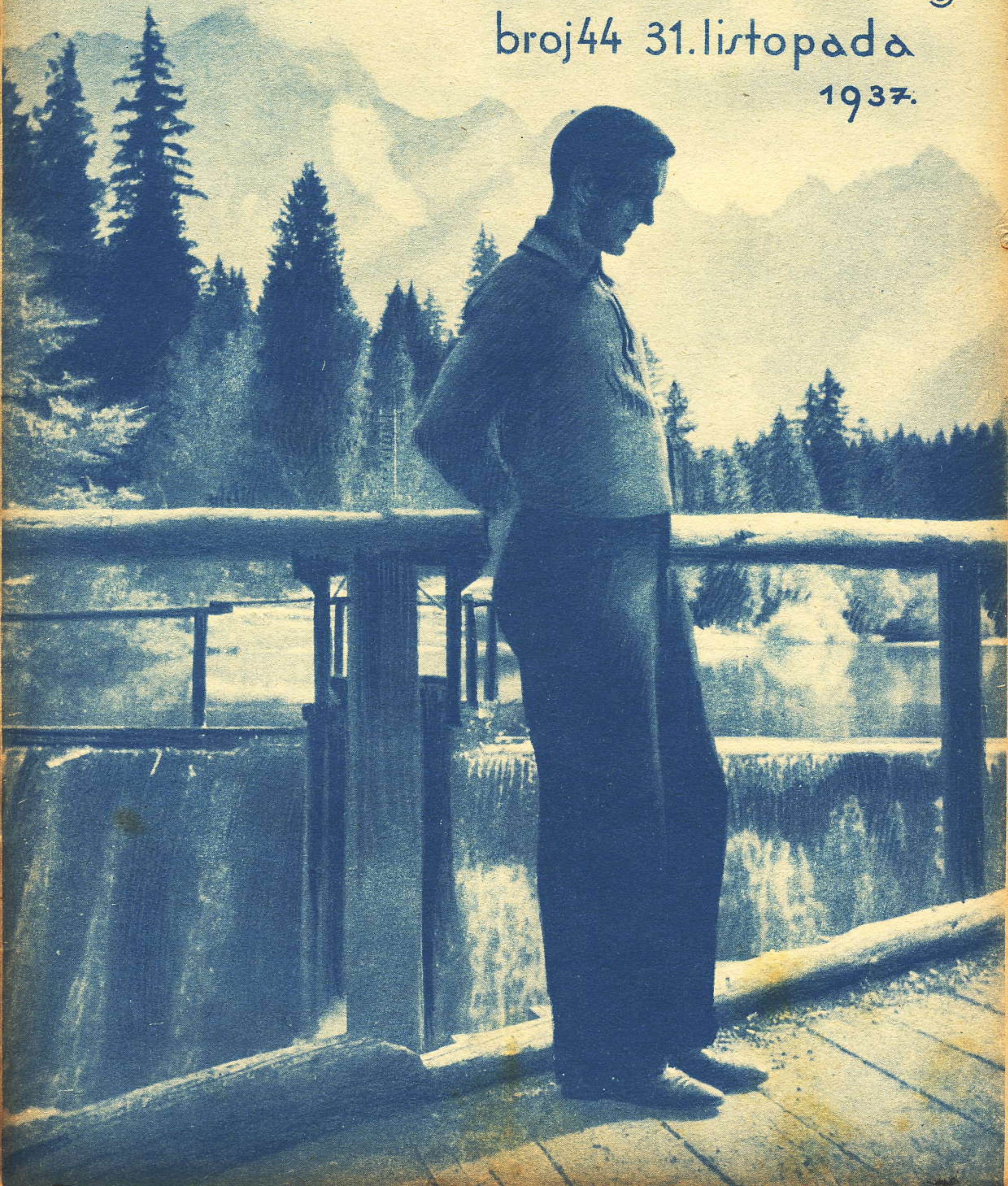
Taksa plaćena u gotovu

Obitelj

broj 44 31. listopada 1937.

OBITELJ

ILUSTROVANI TJEDNIK
ZA HRVATSKU PORODICU

U ZAGREBU 31. LISTOPADA 1937

IX. GODIŠTE BROJ 44.

Slika desno: PRED CRKVOM SV. PETRA RIBARA U TIBERIJADI
Foto Dr Josip Andrić

Slike iz Svete Zemlje

U PRIJESTOLNICI KRALJA PRELJUBNIKA I KRALJA BUHA

Napisao Dr Josip Andrić

Iz Magdale, grada preljubnice pokajnice, samo je nekoliko minuta automobilske vožnje do Tiberijade, prijestolnice kralja preljubnika Heroda Antipe. Pogledom s obale, na kojoj oko došljakâ skaču prljavi mališani vičući »Bakšiš! Bakšiš!«, kružim prema ruševinama starih zidina, da u mašti zamislim, kako je taj grad izgradio sin graditelja jerusalemskoga hrama i ubojice betlehemske dječice, da u nj dovuče najgore skitnice za prve stanovnike, da ga učini svojom prijestolnicom te ujedno najzloglasnijim gradom iza Sodome. U isto doba, dok je u nedalekom Nazaretu rastao Dječak, što ga je nebo darovalo zemlji za očišćenje čovječjeg roda od grijeha i opačina, tu se gradio i razvijao grad Herodovih grijeha, najgorih, što su iz onog doba zapamćeni. I sad mi se još čini, da u ovom zraku osjećam zadah krvi, što ju je taj kralj-okrutnik prolio, i da čujem histerički hihot sadističke Herodijade, koju je oteo od svoga brata, da mu bude družica u grijesima.

Gdje li je bio kraljevski dvor, u kojem je plesala Saloma, grešna kći grešnije majke, svoj krvavi ples? Nema mu traga. Možda ne stojim daleko od mjesta, gdje je Herodijada, bijesna na Krstitelja Preteču, što ju je korio radi njenih grijeha, i gonjena zlom savješću nagovorila svoju zavodnicu kćerku, da svojom zavodljivom golotinjom i strastvenim kretnjama svoga plesa zamami požudnog očuha i izmami od njega na srebrnom pladnju glavu Ivanovu. Preda mnom se u duhu ređaju sadistički prizori, što ih je do dramatske bjesomučnosti razvio Oskar Wilde u svojoj »Salomi« poplavivši njome sve svjetske pozornice. A oko mene kao da zvuče divljim instinktima prožeti zvuci, kojima je Rikard Strauss zaodjeo Wildeovo djelo. I u svijesti, da je najužasnija ljaga iz prošlosti ovoga grada uzveličana najuzvišenijom umjetnošću, kako bi uzbibala u duši kulturnoga čovjeka tamne instinkte, što su kraljevali u ovom leglu grijeha, stresa me groza. Pa ipak me nešto besvijesno vuče tamo k onoj strani, gdje su ostaci križarskoga grada. Hoću da proživim svu jezivu, maštom oživljenu historiju zloglasnih Heroda, bez kojih valjda nikad ne bi ni bilo ovoga grada.

Vidim u duhu pet žena, što ih je ubojica sv. Ivana Krstitelja izmijenio. Herodijada se suludo ceri svojim suparnicama, jer je sebi svijesna, da je više nego one dorasla duševno rastočenom kralju bezumniku. A kad Herod Antipa mora u progonstvo, jer ga je stigla nemilost rimskoga cara Kaligule, sin Herodijadin Herod Agripa sjeda na njegovo prijestolje. Ali bježi iz prijestolnice, okaljane opačinama i opsjednute paklenim duhom, te učinivši nedaleki Seforis, rodno mjesto sv. Joakima, glavnim gradom Galileje, kao što je i prije Tiberijade bio, okalja svoje ruke krvlju sv. Jakova, prvog biskupa jerusalemskoga. I prvaka apostolskoga možda ne bi bila stigla bolja sudba, da ga anđeo nije izveo iz tamnice, u koju ga je bacio Herodijadin sin. A kad i toga izjedoše crvi, namamljeni grijesima u njegovo puteno tijelo, došao je posljednji iz te najgrešnije dinastije sviju vjekova, da čuje Apostola narodâ i da ne shvativši ga opterećen grijesima svojih pređa završi najtamnije poglavlje u povijesti Galileje . . .

Pitam prolaznika, da li su one kule, što strše na ruševinama gradskih bedema, ostaci kraljevskih dvorova.

»Jest, ondje je prijestolnica kralja buha . . .« nasmije mi se i ode ostavivši me zabezeknuta.

Okrećem se, ne će li mi tko protumačiti, što mi to taj Arapin reče. Pitam i dobivam razjašnjenje:

»Nemojte ni blizu ići onim kulama, jer su skrovište golemog mnoštva buha. Ondje je njihovo kraljevstvo, pa jao onom, tko se približi. Mi velimo, da ondje stoluje kralj buha . . .«

Tiberijada je dakle i danas još prijestolnica. Herod je nije uzalud osnovao prije tisuću devetstotina trideset i tri godine. Kralj buha sačuvao je kraljevsko dostojanstvo ovom gradu,

da bude simbolički sačuvan spomen na njegovo iskonsko značenje.

Po licima, koja susrećem, vidim, da je ovo za razliku od doba unatrag trista godina, kad je bio umro posljednji tiberijadski Židov, danas opet sa tri četvrtine stanovništva pretežno židovski grad. Vraća mu se doba, kad je tu iza razorenja Jerusalema sinhedrion udario svoje sjedište. U tom drugom Jerusalemu nastade mišna, knjiga novih učenja židovskih. Tu je stvoren i jerusalemski talmud, knjiga mudrosti židovskoga života. Tu je bilo sjedište Josipa Flavija, židovskog buntovnika, koji je, kad mu se se kao vođi iznevjeriše njegovi suvjerci, prešao k Rimljanima i pišući povijest židovskoga naroda osvijetlio i događaj Kristove smrti. Još danas cionisti boreći se protiv asimilacije židovske rase i židovske duše proglašuju tog nekadanjega guvernera Galileje najtipičnijim židovskim izdajicom.

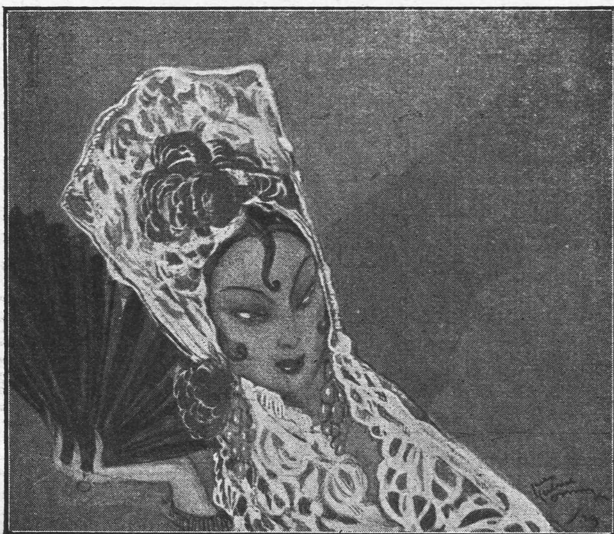
Tri stoljeća kasnije drugi je neki Josip, ugledni tiberijadski Židov, prišao k novom preokretu, koji je u rimskom carstvu zaveo car Konstantin. Prigrlio je kršćanstvo i bio od cara imenovan grofom Galileje. Još danas su među ruševinama stare Tiberijade tragovi poganskoga Hadrianeja, koji je taj Josip pretvorio u crkvu. Tako je u ovom gradu, u koji nikad nije stupila noga Kristova, započelo da cvate kršćanstvo uza sve bijesove, što su ih podizali na taj preokret Židovi.

»Gdje su tragovi onih pet crkava, što se spominju iz osmog stoljeća?« pitam se, a da i ne ponovim slično pitanje za dvanaesto stoljeće, kad je Tiberijada postala glavni grad križarske tiberijadske kneževine pod knezom Tankredom, vazalom jerusalemskoga kralja.

Kad me je saletjelo sjećanje na križarski procvat Tiberijade, kao da iz ruševina križarske utvrde začuh dječji plač. Je li to bila jeka, koja mi je htjela dozvati u pamet, kako je tripolitanska kneginja, žena kneza Reymonda III., koji je vladao tiberijadskom kneževinom, prije križarskog poraza kod nedalekog brda Hattina g. 1187. ostala sa svojom djecom zatvorena u toj utvrdi, opsjednutoj od sultana Saladina, pa kako je iza tog poraza pala u njegovu vlast? Ni ne upustih se u traganje, što je bilo s nesretnom kneginjom i njenom djecom, nego se okrenuh, da upravim korake prema mjestu, gdje je sačuvan jedini spomen na ono kršćansko doba.

Zaustavljam se pred crkvom sv. Petra Ribara. Pozdravlja me kopija kipa apostolskog prvaka iz rimske bazilike sv. Petra, kojemu toliko puta po rimskom običaju poljubih noge. To me podsjeća, da sam u apostolskom kraju. Stresam sa sebe sva povijesna sjećanja na prljavštine ovoga grada i ulazim u crkvu. Upirem pogled u njenu apsidu, koja simbolizira preokrenutu Petrovu lađu. Jest, u ovom Herođovu gradu, u kojem i danas ima tek dva postotka katolika, Petrova je lađa izvrnuta, ne plovi po Kristovu jezeru, kao što je plovila, dok je Krist iz nje propovijedao. Stoji tu izvrnuta i malo se tko u ovom gradu i obazire na nju. Jedino prolaznici iz dalekih strana dolaze, da je pohode.

Krist je zaobilazio ovaj grešni grad, a to se tu i nakon tolikih stoljeća osjeća. I došljaka, koji traži tragove Kristove, ništa ne može duže da zadrži ovdje. Brzo ti bude dosta te historijske atmosfere Heroda, Herodijade i Salome, te samo želiš, da što prije pobjegneš odavle, da ne bi vlast današnjeg suverena ove galilejske prijestolnice, kralja buha, dospjela da te stigne.

MLADA ŠPANJOLSKA LJEPOTICA S LEPEZOM

GLASOVIRSKA UMJETNICA BRANKA MUSULIN

Među našim glasovirskim virtuozima zauzela je posebno mjesto mlada umjetnica Branka Musulin, o kojoj je već pisano u »Obitelji« k njenim pređašnjim koncertima. Njena se umjetnost, kako to njen nedavni koncerat od 20. listopada svjedoči, lijepo produbljuje i tehnički dosiže k vrhuncima. Izvela je lijep program s djelima od Bacha, Césara Francka, Chopina, Ravela i Debussyja iz strane glasovirske literature te od Kunca i Papandopula iz domaće literature. Savršeno je izvela Bachovu Partituru u B-duru, sjajno je formirala Chopinove Prèludes, Barseuse i Scherzo u h-molu, a kad je Ravela i Debussyja svirala, osjećali smo svu proživljenost te glazbe, koja nam se tu pružala. I iz Kuncove i Papandopulove glazbe dočarala nam je sve u njima skrivene ljepote. Dvorana Hrvatskoga Glazbenog Zavoda bila je dupkom puna glazbene publike — znak, da ova umjetnica uživa već velik umjetnički glas. Odobravanju i cvijeću nije bilo kraja. A.

Slika na omotu:

Jutro u alpskim visinama

Foto A. Kokić

NA ISPITIMA KOD BAKE

Napisao Koloman Mikszath

Moja baka znala je, da ja volim pričice mimo sve na svijetu, pa me je privlačila tim svojim pripovijetkama.

»Kad god dođeš k meni,« rekla bi, »dobit ćeš svaki put bijeli groš i novu pripovijetku.«

Više puta bilo mi je za čudo, odakle joj sve te nove pripovijesti, i jednom je zapitam za to.

»Vidiš, na ovoj njivi rastu sve te pripovijetke.« A to je bila istina, jer je ona dobar komad svoje zemlje davala seljacima u zakup, koji su joj za to davali po dvadeset težaka na godinu i dvadeset novih priča. Ti seljaci bili su vrsni pripovjedači svakojakih bajka i gatka, kao da su ih kopajući vadili iz zemlje.

Kad sam došao k baki, da se oprostim, jer sam imao poći u grad u gimnaziju, ona priđe k staroj škrinji i izvadi srebrno ogledalce.

»U ovom zrcalu uvijek ću te imati pred sobom, kamogod pošao svijetom. Štogod budeš radio, ovo će mi zrcalce kazati. I evo ti nov srebrni forint.«

»A gdje je pripovijest k ovom forintu?« rekoh kao u šali, ne bih li joj razvedrio tužno lice.

»Ne mogu ti sada pripovijedati, ali kada dođeš na praznike, bit će ti svaki put pripovijest i groš za trošak. Ali onda ćeš biti velik ozbiljan đak, zato ćeš mjesto priča čuti ozbiljne pripovijetke, i mjesto groša ili forinta bit će i po dva, razumije se, ako budem imala zašto biti zadovoljna s tobom. A sada pođi i Bog te čuvao!«

Na Sve Svete sam došao kući i prvo mi je bilo otići do bake. Morao sam joj potanko ispripovijedati, kako mi se sviđa u gradu, da li me vole učitelji i drugovi, i jesam li bio marljiv. Onda zamolim novu pripovijest.

»Reci, jesi li već učio Napoleona?« reče ona. »Nijesi? Ali to valjda znaš, da je bio velik junak. Dakle jednoč on ogrne svoju sivu kabanicu, u kojoj je bio kao svaki drugi vojnik, jer je bio malen, neugledan, pa mu nitko ne bi bio rekao, da je to takav svjetski borac. Tako ode u bolnicu, da vidi ranjene vojnike. Darovao ih je i tješio, a onda ode u kuhinju, gdje je baš neki invalid cijepao drva. Držao je sjekiru u desnoj, lijevi rukav objesio se prazan, jer nije imao ruke.

»Gdje si izgubio ruku?« zapita Napoleon.

»Kod Marenda, gdje sam se borio za velikoga našeg cara,« odgovori vojnik.

»Ti dakle voliš svoga cara kad si se za njega tako žrtvovao?«

»Volim ga, pa bih i drugu ruku za njega dao.«

»Poznaš li me?« zapita car ganut. Vojnik odmahne glavom.

»Evo, ja sam car,« reče Napoleon i rasklopi kabanicu, da mu se vidio časnički kaput pun odlikovanja. »Pokaži sada, jesi li govorio istinu. Odsijeci ruku!«

Invalid ne počasi časa, nego uzme sjekiru i odrubi ruku.

Taj čas padoše baki naočale. Digli smo ih, baka ih očisti, ali tim se je pretrgla pripovijetka, jer je baka počela govoriti nešto novo.

»A zašto ne pripovijedaš, bako dalje?«

»A gdje sam stala?«

»Tamo, kako je invalid odsjekao sebi drugu ruku.«

»Vidiš, dečko, htjela sam te iskušati. Kako je vojnik mogao odsjeći desnu ruku, kad nije već imao lijeve, da drži sjekiru? Ja sam tebe prevarila, ali ti varaš sve nas, kad kažeš, da si dobar đak. Pripovijeda ti se pripovijetka, a ti samo napola slušaš. Kako ćeš onda paziti i slušati, što ti pripovijedaju učitelji? Mene je sve strah, da ne ćeš biti osobito dobar u svom zvanju, zato ti dajem sada samo jedan forint, a drugi ću čuvati za te, jer bi moglo doći vrijeme, da ćeš ga i te kako trebati.

Ovaj ukor tako me je osramotio, da se na Božić, kad sam opet došao na ferije, nijesam se usudio moliti pripovijetku od bake.

Moj otac imao je drugi dan putovati u Beč, pa kad smo pohodili baku, bilo je o tom govora.

»Sigurno ćeš se svratiti u Matschaker-hof,« reče ona ocu. »To je dobar stari hotel, gdje sam i ja stanovala, kadgod sam odlazila u Beč. I zanimljivo je, zašto se to svratište zove Matschaker-hof. Nijesi li nigda čuo o tom, dječače?«

»Nijesam nikad, bako.«

»E pa čuj! Kad su polagali temelje toj zgradi, lopata jednoga radnika udarila je o gvozdenu škrinju, paziš li, dijete moje?«

Slika desno:

U JESENI NAD GROBOM
Don Ante Glumac nekadanji urednik splitskog „Dana", kraj groba obitelji Kuntarić u Požegi
Foto „Obitelj"

»Pazim, i kako!« I zbilja sam opazio, da ne bih mogao bolje, jer sam o Božiću nastradao radi svoje nepažnje.

»Kad radnici ugledaju škrinju, svi se slete i navale, da je otvore. To im je uspjelo poslije teške muke, i što su našli unutra?«

»Ništa drugo nego same mačakere, što male što velike. Razumiješ li, sinko?«

»Razumijem sve, bako!«

»Razumiješ bijesa!« vikne baka ljutito i nogom turi stoličicu. »Nijesi ništa razumio, i dobit ćeš opet samo forint. Drugi ću čuvati za te, dok odrasteš, jer vidim, da ne ćeš nikad postati valjan čovjek, jer si lijen misliti i ohol pitati, kad nešto ne znaš. Opet sam te iskušala, i opet si zlo prošao!«

»A kako to?« pitam malodušno.

»No reci, što su to mačakeri, ako znaš?«

»Mačakeri, ne znam, šta su, nijesam nikad čuo.«

»Vidiš, ne znam ni ja, i nitko ne zna. A kad što ne znam, pitam, pa se poučim.« Poslije ovoga novog poraza dugo nijesam vidio svoje bake. Za ljetnih praznika liječila se u Pištanima; na Božić nijesam mogao doći kući, i tako smo se vidjeli opet o Uskrsu, koji je došao kasno, kad je već procvao jorgovan. Drugi dan Uskrsa bila su pozvana djeca i unučad k baki na kavu i, dok smo jeli i pili, ona nam je pripovijedala, kako je negda bila u Beču i kako je osobito divno bilo u Wurstelprateru, gdje je zabavište za djecu. Onda reče meni:

»Da, sinko, tebi sam dužna jednu pripovijest, daj sjedi do mene!«

»Bako, ti si vrlo lukava,« rečem ja. »Govoriš, da ćeš mi pripovijedati pripovijetku, a onda me samo kušaš.«

Ona se nasmiješi: »Dođi samo, tepče! Vidjet ćemo, kako ćeš proći kod ovoga ispita. Slušaj! Bila sam jednoć u Prateru u Beču, pa sam vidjela nešto smiješno. Neki bogati čovjek bio je raspisao nagradu za utrku magaraca, i to tako, da onaj magarac dobije nagradu, koji stigne zadnji na cilj, jer je to svakako najpametniji magarac. Ali javiše se samo dva mljekara. I bilo je čudno gledati. Oba utrkivača sjede svaki na svome sivcu, nagraditelj dade znak, da se krenu, ali nijedan ne će potjerati prvi, čekajući da prvi poleti magarac njegova takmaca. Oni stoje, svijet se skupio oko njih, smiju se, dok se najedamput provuče neki čovuljak u žutom kaputu i vikne:

»Pustite me, sad ću ja krenuti sva četiri s mjesta!«

I priđe k jahačima i prišapne im nešto, što nismo mogli čuti. Taj čas stane mi netko na suknju i odere dobar komad skuta. Ja se sagnula da pribodem iglom tu krpu, a kad sam se opet ispravila, da vidim, što se događa, prošao je samo čas, dva, što vidim? Magarci lete kao ludi prema biljegu, a jahači ih još lupaju šibama, da su im se prašili bokovi. Silno se začudim, što se to dogodilo u to malo vrijeme, no reci ti, ako znaš, te se možeš domisliti.«

»Već sam se domislio, bako!« vikne veselo. »Jahači su se izmijenili. Jedan je sio na magarca svoga takmaca, a ovaj na njegova magarca. To im je prišapnuo onaj čovuljak u žutom kaputu.«

»Tako je i bilo,« potvrdi baka. »Tepče moje, sad te imam. Vidim, da ima u tebe i mašte i domišljatosti, i sve se bojim, da ćeš biti pisac, pjesnik. I sad moram obadva forinta čuvati za te, jer nema sumnje, da će ti jedamput i kako trebati.«

ODRŽAVANJE ZAKONA

Montesquieu nađe jednog dana u Londonu jednoga vrlo bogata bankara — Židova, koji je vrlo marljivo brusio svoj nož, određen za jedan vjerski obred. Montesquieu ga upita, zašto taj nož brusi tako pomnjivo.

Odgovor je bio: »Po zakonu, nož ne smije imati ni najmanje štrbine.«

Montesquieu ga zamoli, da nastavi. Ele, kad je savjesni Jahudija mislio, da je nož nabrusen kako valja, izvadi Montesquieu povećalo iz džepa i pokaže mu kroz staklo mnoštvo zubića i štrbina, gdje se prije sve činilo glatko i jednako.

»Pa to je prava testera,« klikne prestrašeni Židov, »kuku meni nesretnome, pa ja sam se toliko puta ogriješio! Sad mi valja iznova početi!«

»Umirite se,« reče mu Montesquieu, »vaš bičak dosta je oštar. Ta promislite, da vaš zakonodavac Musa pejgamber nije imao đozluka ni povećala.«

RAZNE ZANIMLJIVOSTI

Vjetrovi ne pušu pravcem nego opisuju krivulju.

Bilje vene brže na bregovima nego u dolini.

Kućna muha srednje veličine važe 35 miligrama.

Najveći krumpir, koji se kad uzgojio, rodio je na jednom imanju u Lovelandu, Colorado USA. Bio je težak 32,14 kila.

Hrast cvate prvi put u šezdesetoj godini, pa onda u razmacima od 4 do 6 godina.

Drveće bjelogorice steže se, kad je zima, tako da mu se obujam znatno umanjuje. Kad je žestoka zima, od toga stezanja pucaju stabla.

Najveća ura na svijetu bit će kod Svetoga Mihalja u Hamburgu. Svako od njenih četiriju kazala ima promjer od osam metara.

U ZEMLJI ŠUMOVITIH OBRONAKA

K SLICI NA NASLOVNOJ STRANICI

Spjevao Aleksandar Kokić

1. JUTRENJE U SJENI ALPSKIH VISINA

Kameni je gorostas uzdigao visoko
ružičastim svijetlom obasjalu glavu
iznad bezbroj klisura, dolina i sela.
Zagledao se u zelenje, obraslu kućicu,
gdje se nakon noćnog počinka
na posao spremaju
rojevi pčela.

Prvi su pramovi zore zapalili srce šuma:
sitni su stanari gnijezda poletjeli na grane,
da jutrenje mole.
Seljaci su pošli kosit mokru travu.
Grudi napunja svježina alpinskog zraka
i miris smole.

Idem u sjeni šumovitih obronaka.
Borovi se kraj puta njišu granama dugim,
i kao već dobri znanci davni
kameni gorostas s uzdignutom glavom,
snježni visovi, usamljene jele
pozdravljaju dolazak
sina dalekih ravni...

2. SUSRET SA SRNOM

Rumene se jagode ispod lišća paprata,
zemlju skriva ćilim mahovine meke;
poput stupova veličanstvene gotske katedrale
iz carstva snova
dižu se u vis smreke.

Sam sam u šumskoj tišini,
srna mi došla u susret, krasna crnooka srna...
I gle, već bojazno bježi kroz drvlje, kamenje,
trnje...
O, jadno stvorenje malo, zašto
mori te slutnja crna?

Nemam oštroga noža, ni puške na ramenu,
nijesam došao, da zadajem rane...
Zašto su te ljudi tako izmučili,
da te, srno, moja topla mironosna riječ
ne može da gane...

3. NEDJELJA U BRDIMA

Srebrni se slapovi vode ruše na stijenu,
koja kraj provalije stoji ko klin;
poprskan kapljicama sitnim
svoju jednoličnu pjesmu pjeva
stari seoski mlin.

Razigrale se pastrve u zavoju hladnog potoka,
skakuću vjeverice vesele
i zelene orahe griskaju.
Nedjelja je. Izletnici razdragani
uz zvukove harmonike glasne
penjući se vriskaju.

Bijeli se toranj blliješti u alpinskom suncu,
starac sjedi na klupi,
u crkvi ga stajanje dugo izmorilo.
Na njega padaju sjene pognutih glava:
prolaze ljudi razmišljajuć o onom,
što se pod Misom govorilo...

4. DAN U OBLACIMA

Danas je vrh kamenoga gorostasa
zavijen crnim oblacima.
Skriveni su šumoviti obronci i smreke visoke,
i dok kiša sipi, idem
teškim koracima...

Zašto je ovaj dan rastanka tako žalostan
i pritišće dušu kao san ružan.
Zašto sada nikoga kraj sebe nemam,
ko bi mi ruku metnuo na rame
i rekao toplo se zagledav u oči:
Aleksa, ne budi tužan...

Grmljavina prekida nijemu tišinu
(Bože moj, hoće l'me od sad
grmljavina pratit u svim mojim danima?).
Fućkanje... vlak se lijeno proteže...
ja se vraćam kući
svojim dragim ravnima...

MALA TALIJANSKA PRINCEZA SA SVOJOM MAJKOM PRIGODOM SVOG ROĐENDANA

SUDBINA JEDNE SLIKE

Znameniti slikarski umjetnik Paolo Van Dyck (rodio se g. 1599. u Amsterdamu, umro g. 1641. u Londonu) bio je učenik Rubensa. Rubens je bio smjeliji i izvorniji u svojim radnjama, ali su slike Van Dyckove plemenitije i umiljatije.

Jedna od najvećih slika Van Dyckovih »Isusa polažu u grob« — imala je čudnovatu sudbinu. Slikar ju je bio namijenio njemačkomu knezu izborniku u Mainzu. Knez izbornik je pogledao Van Dyckovu sliku, zadivi se njenoj ljepoti i odmah poslao umjetnika k svomu blagajniku, da mu slika bude isplaćena. Blagajnik upita umjetnika, po što se s knezom pogodio, a Van Dyck odgovori, da ne običaje kod knezova stavljati cijene, nego da to ostavlja njihovoj velikodušnosti.

»No dakle,« reče blagajnik, »štedljiv kao i svi blagajnici, »ja mislim, da ćete biti zadovoljni, ako vam isplatim sto zlatnih forinti.«

Van Dyck odgovori:

»Ako je tako, onda se volim najesti jednoć za nju fratarske juhe.« Odmah zatim dade sliku smotati, ode u samostan i dade zvati gvardijana. Kad je redovnik došao, pođe mu Van Dyck ususret i reče:

»Poštovani oče, ja sam putujući umjetnik i kako znam, da su siromašni redovnici gostoljubljiviji od mnogih bogataša, došao sam objedovati danas s vama, ako vam je po volji.«

Gvardijan, smiješeći se na te riječi, reče:

»Ako ste zadovoljni fratarskom juhom, dobro nam došli!«

NADGROBNI SPOMENIK HRVATSKOM PJESNIKU PETRU PRERADOVIĆU NA MIROGOJU U ZAGREBU
Izradio Ivan Rendić

Nato odvede umjetnika k stolu, gdje mu je jelo među prijaznim redovnicima išlo u tek.

Izmolivši molitvu po jelu zamoli Van Dyck, da mu pokažu crkvu. Gvardijan i redovnici rado mu ispune želju, i ka dnije našao u crkvi ni jedne slike, koja bi njegovu pozornost svratila, reče gvardijanu:

»Vidim, da nemate slike za glavni oltar. Ne ću, da sam danas kod vas za badava jeo, pa ću vam zato još danas poslati sliku, koja će biti vrijedna juhe, koju sam pojeo.«

Zahvalivši još jednoč na gostoljublju pođe u svoj stan.

Za jedan sat donese njegov sluga sliku. Ta je slika dugo vremena ostala kao divan ukras glavnog oltara crkve onoga samostana.

Za opsjedanja Mainza izgorjela je među ostalima i fratarska crkva, ali je slika bila spasena i bila mnogo puta preprodavana. Na početku XIX. stoljeća imao ju je vijećnik Brentano u Frankfurtu na Majni.

REQUIESCAT

Spjevao Oscar Wilde

U šutnji ovamo tiho hodi,
da se ona ne probudi!
Rast cvijeća pod snijegom čuje ona.

Kosa ko zlato žuta njena
kao plijen truleži je raspletena;
tu u prahu leži mila ona
sestrica moja nježna.

Bijela ko snijeg i čista ko ljiljan,
jedva tad znaše,
da djevojče već bijaše,
jer život joj bio ko san.

Mrtvački lijes i kamen teški
nju sad tišti.
Moje srce od bola će da propišti,
dok ona sanja tu.

Vječni želim ti mir! —
Ne čuje ona frule pjesmu više;
tu cio moj život izdiše . . .
Bacite zato pregršt zemlje za njen mir!

Preveo: *Ton Smerdèl*

ČEŽNJA U JESENI

Napisao Marko Čović

Sitne kapljice jesenske kiše klize po mojim vrelim obrazima, dok sanjarskim očima punim bola i čežnje gledam okolne brežuljke pokrivene borovim šumicama i dok mi duša plače, plače.

A ja stojim nijem i nepomičan. Očima, koje su meke i suzne kao bolno plavi pogled sumorne jeseni, htio bih da prodrem kroz ove brežuljke, kroz kapljice kiše, kroz daljinu, tamo gdje sam došao među ove suhe i hladne, odvratne zidine, koje mi sputavaju dušu, misli i slobodu.

Daleko, daleko u jednoj maloj ulici najdražega grada ostavio sam srce i sada čeznem, čeznem.

Ja čeznem za jednom, kojoj sam posvetio najljepše bisere svoje mladosti. Ja čeznem za dubinom jednih očiju, za osmijehom jednih usana, za mekim pramovima drage kose, za vrelim stiskom njene ruke, za...

Čeznem, a moje grudi su prepune čežnje i prvih simptoma T. B. C. Ali... grubost ovog života ranjava mi srce i tjera suze na oči. I nemam ovdje ničega lijepog i milog, ničega što bi zadovoljilo čežnju srca.

Osamljen i tužan stojim na kiši. Moja duša je puna tuge i čežnje, želje za slobodom, ljubavlju i za milovanjem.

Dolje teče rijeka, Miljacka. I život tako teče dalje i niko ne mari za želje jednog srca, za želje jedne duše, jednog bolesno osjetljivog srca.

Danas, dok sam zadihan, umoran i mokar od znoja ležao na pokisloj zemlji zaklonjen rpicom kamenja od imaginarnog neprijatelja i ranjavim rukama držao hladnu cijev sprave, kojom se ubijaju ljudi, zaželih kao još nikada da se grijem u toplom zagrljaju one, koja mi život dade, one, koju sam izgubio baš prije godinu dana. Zaželih, da me miluju njene drage ruke uvele od rada. Da me gledaju, njene oči, drage oči, čiji sjaj je počeo da tamni još mnogo prije nego što je ugasnuo i koje su bile vjerna slika duše, one duše, koja me je jedina neizmjerno volila.

Pa i sada dok slušam kako rominja kišica, htio bih da sam bar na grobu njenom, da grlim majčin grob i da ga polivam suzama. Kada već ne mogu da grlim majku, željan sam majke, željan sam majčinog milovanja. Ali majke nema, nema, nema.

Zvoni. Danas su moji bili na groblju. Orosili su majčin grob suzama i svetom vodicom, zakitili ga cvijećem, krizantemama iz našeg vrta. A ja?... Ja samo čeznem, čeznem.

Daleko odavde u jednoj maloj ulici najdražega grada Subotice, ostavio sam svoje srce. Zavolio sam žar jednih očiju, osmijeh jednih usana, zvuke jednog glasa, ljepotu jedne duše. I čeznem. A nema ovdje ničega što bi zadovoljilo čežnju srca.

Nikada još nijesam toliko čeznuo za majkom, za slobodom i za djevojkom srca kao danas, u ovaj tmurni jesenski dan, kada stojim nijem i nepomičan na kiši i slušam kako rijeka teče.

Majčin grob je daleko. Sloboda...? Ja sam robijaš. Djevojka srca moga? Možda je sretna i bez mene...

Po mojim vrelim obrazima pada sitna jesenska kiša, dok ja stojim nijem i nepomičan i dok mi duša prepuna tuge, boli i čežnje plače, plače, plače...

ŽENE LIJEČNICE

U starom Rimu bilo je liječnika izobila, ali bilo je i žena liječnica, i ako mnogo manje. U starim natpisima rimskim na kamenu nalazi se spomen takvim liječnicama, kojih je bilo više nego se obično misli. Dosad se držalo, da su to bile samo obstetrices (primalje), no takvi natpisi često ih izrijekom zovu liječnacama (medica).

Na jednom natpisu, koji spominje liječnicu Terenciju, kaže se, da je bila sistent istoimene glasovite liječnice. Može biti, da joj je bila robilja, jer su robovi, osobito oslobodenici, znali dobivati ime svojih gospodara. Jedan natpis iz Kapue u južnoj Italiji označuje Skantiju Redemptu kao predstojnicu liječničke vještine.

Da u vrsnoći ove liječnice nijesu zaostajale za svojim muškim kolegama, vidimo po tome, što su se dapače neki članovi carske obitelji dali liječiti od liječnica, kao na primjer Livilla, sestra cesara Kaligule. Njena liječnica zvala se Sekunda. Neke su stekle lijep imutak i kao osobito bogate spominju se Matilija Donata i Julija Saturnina.

Slika desno:
UPRAVA DRUŠTVA KATOLIČKIH ŽENA „ANICA BOŠKOVIĆ"
U DUBROVNIKU
prigodom 10-godišnjice opstanka i plodnog rada]

NAJVEĆA ZAGREBAČKA CRKVA IZA KATEDRALE

PRIGODOM BLAGOSLOVA KRIPTE NOVE BAZILIKE „KRALJICI HRVATA" 24. O. MJ. U ZAGREBU

Napisao Dr Josip Andrić

Bilo je to ravno prije 720 godina, kad je prvi put jedan hrvatski kralj polazio u Svetu Zemlju. To je bio hrvatsko-ugarski kralj Andrija II., koji je u ljetu 1217. pošao na križarsku vojnu. Na tom putu zaustavio se u Zagrebu, gdje je svojom nazočnošću uzveličao svečanost posvete zagrebačke prvostolne crkve, divne crkvene građevine, koja je najizrazitiji simbol hrvatskoga glavnoga grada kao katoličkog središta evo već preko 7 stoljeća.

Ove je godine prvi put jedan između dosadašnjih zagrebačkih nadbiskupa pošao u Svetu Zemlju u osobi preuzv. g. Dra Alojzija Stepinca. I vrativši se s tog svetog puta evo će obaviti blagoslov prvoga dijela nove jedne zagrebačke crkve, koja će po svojoj veličini i monumentalnosti zauzimati drugo mjesto među zagrebačkim crkvenim građevinama, t. j. odmah iza prvostolne crkve. To je nova bazilika Majke Božje Lurdske, koja se gradi u ulici kralja Zvonimira i kojoj će prvi dovršeni dio (jer su se sve monumentalne crkve postepeno, često kroz stoljeća gradile i dograđivale) biti svečano blagoslovljen prekosutra u nedjelju 24. o. mj , da uzmogne biti predan izvršivanju vjerskih obreda.

Tom historijskom analogijom neka bude svraćena pozornost na blagoslov ove najnovije zagrebačke crkve kao na značajan crkveni i opće kulturni događaj grada Zagreba kao vjerskog i kulturnog središta Hrvata. Bit će to crkvena građevina, koja će po svojoj umjetničkoj ljepoti, na koju oni, koji je grade — a to su oci franjevci od provincije Presv. Otkupitelja na čelu s provincijalom o. Drom fra Petrom Grabićem i zagrebačkim gvardijanom o. Matom Vodanovićem — polažu najveću važnost, biti bez sumnje jedna od najljepših novijih crkvi, što u našim krajevima uopće postoje.

*

S BLAGOSLOVA KRIPTE BAZILIKE MAJKE BOŽJE LURDSKE U ZAGREBU
Nadbiskup koadjutor Dr Alojzije Stepinac nosi u procesiji sv. moći za oltar *Foto „Obitelj"*

Grad Zagreb je prije kojih 150 godina, kad je imao možda tek trideseti dio od broja današnjih svojih stanovnika, imao veći broj crkvi, nego danas. Već početkom 19. stoljeća se osjetila razvojem Zagreba velika potreba za novim crkvama, pa je neposredno pred svjetski rat Zagreb dobio novu crkvu sv. Blaža, koja je postala vjersko stjecište za cijeli zapadniji dio grada, a i po arhitektonskoj ljepoti je vrlo značajna zagrebačka crkvena građevina.

Poslije svjetskog rata dolazi u Zagreb niz redova i redovnika, koji nastoje po svojim silama udovoljiti potrebama za novim crkvama. Franjevci glagoljaši preuzimaju zapuštenu crkvu sv. Ksavera i oživljuju u njoj i oko nje vjerski život na sjevernoj periferiji grada. Franjevci konventualci preuzimaju crkvu sv. Duha i stvorivši od nje središte vjerskog života za cijelu zapadnu gradsku periferiju sagradiše novu veliku crkvu sv. Antuna. Dominikanci, kojima je u Zagrebu iz prošlih stoljeća sačuvana lijepa tradicija, ali koji su kasnije bili napustili naš grad, vratiše se poslije svjetskog rata opet amo i podigoše samostan sa crkvicom na najistočnijoj periferiji, a vode akciju i za gradnju nove velike svoje crkve u tom dijelu grada. Dođoše i Salezijanci te preuzeše staru crkvu sv. Martina u Vlaškoj ulici, ali razviše svoj vjerski rad osobito još i na jugozapadnoj gradskoj periferiji, gdje sagradiše novu crkvu i dom za omladinu. Dođoše isto tako i franjevci provincije Presv. Otkupitelja, koji grade crkvu u onom dijelu Zagreba, koji se razvio na nekadašnjem Sajmištu.

Ali sve to još nije bilo dosta, da u Zagrebu bude moguće udovoljavati svim vjerskim potrebama pučanstva, koje je naglo raslo. Zato je novi zagrebački nadbiskup koadjutor preuzv. g. Dr Alojzije Stepinac odmah iza svog nastupa odlučio, da se u Zagrebu što prije podigne cijeli niz novih crkvi, oko kojih će se razviti nove župe. Tako u zadnjih nekoliko godina nastadoše nove privremene crkve sv. Obitelji, sv. Josipa, sv. Male Terezije, sv. Jeronima, za kojima slijede crkve Krista Kralja, bl. Marka Križevčanina, sv. Pavla i druge. Sve su one u najnovijim dijelovima grada.

Od svih tih novih crkvi neka budu posebno istaknute t r i radi svog naročito izrazitog značenja.

To je p o n a j p r i j e crkva bl. Marka Križevčanina, kojoj se temeljni kamen polaže u nedjelju 31. o. mj. i koja će po želji preuzv. g. nadbiskupa Dra Stepinca biti crkva hrvatskih blaženika, dakle crkva s posebnim nacionalnim obilježjem po tom, što će u njoj svi oltari biti posvećeni samo hrvatskim blaženicima, kojih ima pet. Tu će biti postavljena i kopija Kerdićeva oltara bl. Nikole Tavelića, kakav je sagrađen u hrvatskom svetištu u Jerusalemu i ljetos ondje po nadbiskupu Dru Stepincu posvećen.

Zatim će posebno umjetničko značenje imati crkva Krista Kralja, koja će biti sagrađena i sva uređena po nacrtu Ivana Meštrovića, a bit će posvećena uspomeni na prvoga hrvatskoga kralja Tomislava. Na glavnom će oltaru biti lik Krista Kralja od Meštrovića. I cijeli trg pred tom crkvom biti će izgrađen po Meštrovićevu nacrtu kao neki Forum Sacrum (Sveti Trg). Bit će malo veća od sv. Marka, ali nema sumnje, da će umjetnički zauzeti prvenstvo među svim zagrebačkim crkvenim građevinama. Do gradnje te crkve proći će međutim još neko vrijeme.

Treća je među tim novim značajnim zagrebačkim crkvama bazilika Gospe Lurdske.

*

Odluka o gradnji zagrebačke bazilike Majke Božje Lurdske potječe iz godine 1932. Kad je na Petrovo te godine hrvatski metropolita nadbiskup preuzv. g. Dr Antun Bauer obavio blagoslov samostana i kapelice Majke Božje Lurdske u Vrbanićevoj ulici, preuzeo je odmah i pokroviteljstvo nad gradnjom nove definitivne crkve, koju su franjevci tu odlučili podići. Tadanji gvardijan o. Dr fra Petar Grabić otišao je odmah g. Ivanu Meštroviću, da njega zamoli za nacrt i savjete glede te nove crkve. Prof. Meštrović je međutim rekao ovo:

»Za tako zamišljenu crkvenu građevinu može načiniti nacrt samo jedan čovjek u našoj državi, a to je arh. sveuč. prof. Josip Plečnik, koji kao arhitekt uživa svjetski glas i koji će se, jer je i sam već hodočastio u Lurd, znati i religiozno uživjeti u problem te crkve.«

I gvardijan o. Dr Grabić otputio se prof. Plečniku, koji je najprije privolio, da načini samo skicu za tu crkvu, ali izrađujući tu skicu tako se uživio u tu stvar i tako se za tu crkvu zagrijao, da je izradio i cijeli nacrt za njenu gradnju do svih detalja, pa tako i za cijelo njeno unutrašnje uređenje, a sve to samo iz čiste ljubavi za to monumentalno zagrebačko svetište Majke Božje, Kraljice Hrvata.

Ta se crkva gradi samo iz sredstava sabranih novčanim prilozima Hrvata katolika. Prije svjetskog rata sagradili su kapucini crkvu Majke Božje Lurdske na Rijeci darovima cijeloga hrvatskog naroda, ali izgubivši Rijeku izgubili smo i tu crkvu. U naknadu toga evo Zagreb dobiva novu crkvu u čast Majke Božje kao dar hrvatskog naroda. U 4 godine sabrano je za gradnju te crkve oko 1 milijun dinara, pa je tim novcem izgrađeno evo tri petine njene kripte.

Bazilika Majke Božje Lurdske sastojat će se naime iz gornje crkve i kripte. U gornju će crkvu moći stati oko 5500 osoba, a u cijelu kriptu oko 3500 osoba. No kako kripta nije mogla odmah biti čitava izgrađena, nego samo tri petine, u taj izgrađeni već dio kripte može stati oko 2500 osoba.

Za kriptu ove crkve je značajno, da su stupovi, koji je dijele u 5 lađa, bez simetrije postavljeni. Tu su 3 velika masivna stupa, na kojima će počivati gornja crkva, i 12 manjih stupova. Veliki stupovi i apsida obločeni su po sredini posebno pečenom ciglom, kakvom će biti obločene i sve stijene kripte. U te cigle doći će postepeno uklesane mramorne spomen ploče. Arhitekt Plečnik zamislio je tu kriptu tako, da se ona pomalo može pretvoriti u mauzolej.

Glavni oltar u kripti izrađen je točno po nacrtu prof. Plečnika. Sav je iz crnog mramora, kao što je iz istog mramora i pričesna klupa, koja dijeli prezbiterij od ostale crkve. Oltar nosi sva obilježja stila, u kakvom su se gradili oltari u starim bazilikama, a ipak je tom prof. Plečnik utisnuo i moderni pečat. Oltar je dvostruk, te se sv. misa može služiti s obje strane, kako je to u svim starim bazilikama. Počiva na 9 okruglih mramornih stupića ukrašenih kapitelima. Na srednja 2 kapitela nalazi se hrvatski grb, kao što je taj grb i na medaljonu Majke Božje ispod korpusa oltarnoga križa. Svetohranište je od mjedi pozlaćeno, a otvara se na dvokrilna vrata, kojima se na stožerima nalaze 2 anđela iz bronce držeći svijećnjake od mjedi. Ti se anđeli pomiču, kad se rastvore vratašca svetohraništa. Oltarni je križ sa brončanim, umjetnički veličanstveno izrađenim tijelom Kristovim. Taj lik Kristov odaje, da je tjelesno sav iscrpen, ali glavu nije priklonio, nego je diže uvis, jer Krist s križa kraljuje i vlada, pa zato mjesto trnove krune ima zlatnu. Medaljon Majke Božje Kraljice Hrvata ispod križa prikazuje Marijin lik sa žezlom u ruci.

Unutar prezbiterija nalazi se na mramornom podnožju kip Majke Božje Lurdske pred polu-školjkom (konkom) iz mjedi, a nad glavom joj je kruna od 12 zvijezda.

*

Takva je eto ta nova veličanstvena, hrvatskoga glavnoga grada dostojna crkva u svom prvom izgrađenom dijelu. Osnivače te prekrasne crkve, neumorne oce franjevce, treba potpomoći, da i izgradnju ostalog dijela te bazilike Majke Božje, Kraljice Hrvata, što prije uzmognu privesti završetku. *(Radio-predavanje održano 22. X.)*

Slika desno:
MEDALJON MAJKE BOŽJE KRALJICE HRVATA NA OLTARU KRIPTE BAZILIKE GOSPE LURDSKE U ZAGREBU
Djelo arhitekta J. Plečnika

KROZ LEDENU SIBIRIJU

NAPISAO KS. DE MAISTRE — PREVELA ZLATA L. PERINIĆ (Nastavak)

Oba siromašna kažnjenika htjeli su također da doprinesu malom fondu, koji je Paraskeva odnosila na put. Jedan joj ponudi trideset kopjejki u bakru, a drugi jedan komad od dvadeset kopjejki u srebru. To je bila njihova prištenja od više dana.

Paraskeva odbije njihovu plemenitu ponudu, ali je time bila snažno dirnuta, pa im reče:

»Ako Providnost učini kakvu milost mojim roditeljima, nadam se, da ćete i vi u tome imati udjela.«

U tom času prve se zrake sunca pojaviše u sobi.

»Čas je došao,« reče ona. »Treba da se mi rastanemo.«

Ona sjedne, a isto tako i njezini roditelji i oba njezina prijatelja, kao što je to običaj u Rusiji u sličnim prigodama... Kad jedan prijatelj polazi na put, u času, kada se oprašta, putnik sjedne. Svi prisutni rade to isto. Poslije jednog časa odmora, za koje se vrijeme govori o nevažnim stvarima, počinje plač i grljenje.

Ovaj obred, koji se u prvi mah čini beznačajan, ima nešto zanimljiva. Prije nego što se za dulje vremena rastanu, a možda i za svagda, ostaju još neko vrijeme zajedno, da prevare sudbinu i da joj ukradu to kratko uživanje.

Paraskeva na koljenima primi roditeljski blagoslov i otkidajući se hrabro iz njihovih ruku ostavi zauvijek njihovu kolibu, koja joj je od njezinog djetinjstva služila kao zatvor. Oba zatočenika ispratiše je nekoliko prvih milja puta.

Otac i majka, nepomični na vratima, dugo su je pratili očima s namjerom, da joj dadu iz daljine još posljednji »zbogom«. No mlada djevojka više se nije natrag osvrtala i doskora isčezne u daljini.

Tada se Lopulov i njegova žena vratiše u svoju kućicu, koja će im odsada biti posvema pusta. Nesretnici su odsada živjeli još više osamljeni nego prije. Drugi stanovnici Išim optuživali su oca, da je sam nagnao svoju kćerku na ovo nerazumno putovanje, pa su ga zbog toga ismjehivali. Naročito su se podsmjehivali onoj dvojici zatočenika, koji u svojoj jednostavnosti nisu krili obećanje, koje im je Paraskeva dala, pa su im unaprijed čestitali njihovu veliku sreću.

Paraskeva je međutim — izakako su je ostavila ona dva prijatelja — stignula više mladih djevojaka, koje su išle istim putem kao i ona do susjednog sela, udaljenog od Išima po prilici dvadeset i pet vrsta.

Usput im se pridruži skupina mladih seljaka, od kojih su neki bili napola pijani. To se zbilo na ulasku u jednu veliku šumu. Uzbuđene djevojke nikako nisu htjele poći s njima kroz šumu. Imale su nešto jela, pa su sjele pokraj puta, da se odmore i molile momke, neka produže svoj put. Ali momci sjedoše s njima izjavljujući, da žele s njima jesti te ih otpratiti do sela.

U ovoj neprilici Paraskeva, da udalji te nametljivce, odluči da upotrijebi jedno malo lukavstvo, koje je i uspjelo.

»Mi bismo rado išle s vama,« reče im ona, »ali moramo ovdje čekati svoju braću, koja dolaze s kolima, da nas odvezu.«

Momci doista u daljini opaziše dvoja kola, koja je Paraskeva prije njih opazila. Malo iza toga oni uzjašiše na konje i nestadoše.

I tako sretno dođe do sela, gdje je imala da se zadrži i da prespava kod nekog poznatog seljaka, koji ju je vrlo lijepo primio.

Sutradan osjeti umor od prvog puta, koji dotada nije običavala prevaliti. Kad je izlazila iz sobe, u kojoj je provela noć, na čas je osjetila strah, kad je opazila, da je posve sama.

Pripovijest o Agaru u pustinji opet joj dođe u pamet te joj povrati hrabrost. Prekriži se i pođe stavljajući se pod zaštitu svoga anđela čuvara.

Kad je prošla nekoliko kuća, opazi znak orla na jednoj seoskoj gostionici, kraj koje je sinoć prošla. Po tome je znala, da je pogriješila put, i da je mjesto u Petrograd, pošla natrag prema kući.

Zastane da se snađe i opazi svoga gostoprimca, koji je stajao na stepenicama ispred vratiju.

»Ako budete ovako putovali,« poviče on, »ne ćete doći daleko odavle; i bolje biste učinili, da se vratite kući.«

Ovakav joj se slučaj više puta ponovio; i kad bi u neodlučnosti pitala za petrogradski put, radi velike udaljenosti do toga grada, ljudi bi joj se podsmjehivali. I to ju je vrlo bunilo.

Paraskeva nije imala pojma o geografiji zemlje, koju je imala proći. Zamišljala je, da se grad Kijev, slavan u religiji zemlje, o kojemu joj je majka često govorila, nalazi na putu za Petrograd. Odlučila je, da prolazeći kroz Kijev obavi neke pobožnosti i da tamo jednog dana postane redovnica, ako joj uspije pothvat.

U krivoj predodžbi ovoga grada, vidjevši da joj se smiju, kad pita za petrogradski put, ona je počela pitati prolaznike za put u Kijev; a to je bilo još gore.

Jednom se našla neodlučna na raskršću puteva; čekala je na kibik (jedna vrst ruskih kola), koji se približavao, i zamolila je putnike, da joj pokažu put, koji vodi u Kijev. Oni su mislili, da se ona šali.

»Uzmite,« rekoše joj oni smijući se, »koji hoćete, jer svi ti putevi vode jednako u Kijev, Rim i Pariz.«

Ona pođe srednjim, koji je na sreću bio pravi.

Nije mogla da dade nikakvih točnih podataka o svome putu ni o imenima sela, kojima je prošla i koja su joj se miješala u sjećanju.

Kad bi došla u kakvo manje selo, bila bi obično dobro dočekana od domaćina prvih kuća, gdje bi tražila gostoprimstvo. Ali u onim selima, gdje su kuće imale lijepi vanjski izgled, uvijek bi teško našla konačište. Tu su je uvijek držali avanturiskinjom lošeg vladanja i ova neopravdana sumnja činila joj je velikih neugodnosti za vrijeme njezinog putovanja.

Nedaleko Kamulšefa iznenadi je strašna oluja pred zalazom sunca. Ona se požuri da stigne do prvih kuća, jer je mislila, da selo nije daleko; kad strašan vihor obori jedno drvo pred nju, i silan strah je prisili, da se skloni u obližnju šumu. Ona se smjesti ispod jele, koja je bila okružena visokim grmljem, da se zaštiti od vjetra. Nevrijeme je potrajalo cijelu noć, i mlada ju je djevojka provela bez zaklona na ovom osamljenom mjestu, izložena pljusku kiše, koja je prestala tek pred svanuće.

Čim se počelo razdanjivati, ona izađe na cestu, izmučena od zime i glada te produži svoje putovanje. Srećom je neki seljak, koji je tuda prolazio, imao prema njoj sažaljenja te ju uzeo u svoja kola.

Oko osam sati ujutro dođu u jedno veliko selo. Seljak nije htio da se tu zadržava, pa je ostavi nasred ulice i pođe dalje.

Paraskeva je uvidjela, da će biti loše primljena, jer su kuće bile lijepoga izgleda.

Međutim se ona prisiljena umorom i gladu približi niskom prozoru, pred kojim je neka žena od 40—50 godina trijebila grah, i zamoli je, neka je primi.

Seljanka je, nakon što ju promatrala čudnim pogledom, nemilosrdno odbije.

Paraskeva je naime silazeći sa kola, kojima se povezla, pala u blato i zamazala svoju odjeću. Zatim su strašna noć, koju je provela u šumi, i glad, izmijenili njezine crte lica i dali joj nepovoljan izgled.

Sirota je bila odbivena od svih pragova, gdjegod se obratila.

Jedna ju je zlobna žena, na čijim je vratima sjela iscrpljena od umora, i preklinjala je, da je primi, prijetnjama primorala da se udalji izjavivši joj, da oma ne prima nikakve lopove ni skitnice.

Mlada djevojka opazi pred sobom crkvu i pođe tamo sva ožalošćena.

»Bar me odavle ne će otjerati,« reče ona.

Vrata su bila zatvorena i ona sjedne na stepenice, koje su do njih vodile.

Mali dječaci, koji su je pratili i skupljali se oko nje, kad su vidjeli, da je ona zlobna žena muči, počeli su je i oni vrijeđati i nazivati je kradljivicom. Skoro je dva sata bila u tom mučenom položaju, umirući od gladi, zime i iznemoglosti.

Međutim joj se približila neka žena, da je ispita. Paraskeva joj ispriča strašnu noć u šumi. Drugi seljaci su se zadržali, da je slušaju.

Predsjednik općine pregledao je njezinu putnicu i izjavio, da je u redu. Dobra žena, razrije-

Slika desna:
NA GLAVNOJ ULICI SYDNEJA G. 1840.
Prizor iz novog Ufinog tonfilma

šena, ponudi joj svoju kuću. Ali kad se djevojka htjela dignuti, njezini su udovi biti tako ukočeni, da se nije mogla maknuti.

Izgubila je jednu cipelu, pa joj je provirilo boso stopalo i nabreknute noge.

Poslije toga svi su je počeli sažaljevati i prestali je vrijeđati. Smjestili su je u kola, i ona djeca, koja su je prije vrijeđala, požurila su da ih odvuku do one seljanke, koja ju je primila sa mnogo prijateljstva i kod koje je provela nekoliko dana.

Za vrijeme odmora, jedan milosrdni seljak dao joj je par cipela... Kad joj se povratilo zdravlje i snaga, oprostila se sa dobrom ženom i produži svoj put... I tako je potrajalo sve do zime. Zadržavala se više ili manje u raznim selima, prema umoru i prema dočeku — kako bi je primili stanovnici.

Brinula se, da za vrijeme boravka u čijoj kući bude korisna, te je čistila kuću, prala rublje i krpala...

Ona je opazila, da joj, kad se htjela predstaviti, na prvi pogled nisu vjerovali i držali su je avanturistkinjom. Svoju prošlost pričala je, kad su je već primili u kuću.

I doista ljudi su nepovjerljivi, dok ih ne predobijete. Treba ih dirnuti, kad su u sumnji, i onda će radije pokazati svoje sažaljenje.

Paraskeva bi započela s molbom za malo kruha. Zatim je govorila o umoru, koji ju je svladao, da dobije konačište. A kad su je primili u kuću, kazala bi svoje ime i pričala o sebi.

I tako je ona na svom putu počinjala mučno upoznavanje ljudske duše.

Često su je ljudi, koji su je odbili, vidjevši kako se udaljuje plačući, opet zvali i lijepo primili.

Prosjaci, naviknuti da ih se odbije, manje bi bili dirnuti. Ali Paraskeva, koju je sudbina dovela u taj položaj, nije nikad prije svoga puta bila u prilici da moli za milostinju. No unatoč njene velike duševne jakosti, bila je rastužena radi odbijanja, a najviše radi lošeg mišljenja, koje su o njoj imali.

Dobar dojam bi učinilo pokazivanje putnice. Ona bi to iskoristila, kad je trebala više pomoći od svojih gostoprimaca. U njoj je označena kao kćer kapetana — i to joj je često koristilo i poslužilo u više prilika.

Međutim je priznavala, da su se slučajevi odbijanja rjeđe događali, dok su slučajevi čovječnog postupanja i dobrog prijema bili bezbrojni.

»Uobražavalo se,« govorila je ona kadikad, »da je moj put bio užasan zato, jer pričam samo o mukama i teškoćama, u kojima sam se nalazila, a ne govorim o dobrim prijemima, kojih povijest nitko ne želi da dozna.«

Među teškim slučajevima njezina puta nalazi se jedan, u kojem je mladoj djevojci život bio u opasnosti... Ona je jedne večeri stupala pokraj kuća nekog sela, da potraži prenoćište, kad neki seljak, koji joj je čas prije odbio gostoprimstvo, dođe za njom i pozove je natrag. To je bio stariji čovjek vrlo lošeg izgleda.

Paraskeva je bila u dvoumici, bi li primila njegovu ponudu i na koncu pristane da pođe s njim — bojeći se, da ne će naći drugo prenoćište.

U sobici je zatekla samo jednu stariju ženu, čiji je pogled bio strašniji nego pogled njezina muža.

Čovjek brižno zatvori vrata. Ta dva bića, primivši je u svoju kuću, dočekali su je posve ravnodušno. Imali su tako čudan izgled, da je Paraskeva osjećala neku bojazan te se bojala, što je došla k njima.

Ponudili su joj, neka sjedne. Sobica je bila osvijetljena zapaljenom čamovinom usađenom u rupu na zidu. Pri takvoj slaboj svjetlosti, kad se usudila podignuti oči, vidjela je, kako je njezini gostoprimci čudnovato promatraju. Iza nekoliko časaka šutnje upita je stara:

»Odakle dolazite?«

»Iz Išima, a idem u Petrograd.«

»Oh, oh! Vi onda imate mnogo novaca, kad polazite na tako velik put!«

»Ostalo mi je samo osamdeset kopjejki u bakru,« odgovori Paraskeva prestrašeno.

»Lažeš,« viknu stara, »jest, lažeš! Ne ide se tako daleko sa tako malo novaca!«

Mlada ih je djevojka uvjeravala, da joj je to čitava imovina, ali joj oni nisu vjerovali I muž i žena udariše u smijeh.

»Iz Tobolska u Petrograd sa osamdeset kopjejki,« reče stara podrugljivo, »to je doista nevjerojatno!«

Nesretna djevojka uplašeno zadrhta, suspregne suze i tiho se pomoli Bogu, da joj pomogne.

Međutim su joj dali nekoliko krumpira. Čim ih je pojela, domaćin joj je svjetovao, da legne.

Paraskeva, koja je pomislila, da su njezini gostoprimci neki zlikovci, htjela je da radije dade ostatak svoga novca, samo da se izbavi iz njihovih ruku.

Napola se svukla, prije nego što se popela na zidanu peć, na kojoj je imala provesti noć. Dolje je ostavila na njihovom domašaju svoje džepove i svoju torbu, da bi im omogućila da lakše prebroje njezin novac i da sebi uštedi sramotu da bude pretresena.

Kad su oni mislili, da je zaspala, započeli su svoja istraživanja.

Paraskeva je sa strahom slušala njihov razgovor. Stara je govorila:

»Ona ima još novaca kod sebe. Vidjela sam kod nje jednu vrpcu na vratu, na kojoj je visjela mala kesica. Tu je novac.«

To je bila kesica, u kojoj je bila putnica i od koje se nikada nije rastavljala.

(Nastavit će se.)

ČAROBNO VJENČANJE

NAPISAO GABRIEL DE LAUTREC — PREVEO K. MOSKATELO — ILUSTRIRAO R. DE LA NÉZIÈRE

(Nastavak)

Kraljević je išao naprijed držeći za ruku malu djevojčicu, koja ga je svaki čas ostavljala, da ubere cvijet. Naskoro se stazica proširi i dođe put. I iza stotinjak metara opaziše na kraju puta čednu prizemnicu sa zelenim okruglim staklima na prozorima. To je bio dom bakin.

Kad su se približili, djevojčica odjednom poče veselo pljeskati rukama:

»Vuče!« klicala je. »Eno mog prijatelja vuka! Pođite vi sami. Ja ću mu nazvati dobru večer i začas ću vas stići. Trebate samo povući zasun i vrata će se otvoriti. Ne zaboravite reći baki, da ne viče na me.«

KRALJEVIĆEVO ZATOČENJE

Crvenkapica isčezne za stablima. Kraljević učini nekoliko koraka prema vratima. Otvori ih bez zapreke. Prodre u sobu, gdje je vladao polumrak. U dnu se ipak razaznavao krevet s ležajem. Kraljevićeve oči pomalo se privikoše na tamu i on vidje staru ženu. Barem tako je mislio. Pristupi krevetu i reče:

»Dobar dan, bako. Ovaj čas sam sreo vašu unuku. Izgubila je kavu i kolač, koji joj majka dala za vas. Nemojte na nju vikati. Čujte, ovdje vam je, da kupite drugu kavu i kolač.

I on pruži baki zlatni novac. Jedva je on to učinio, kad li se stara žena uspravi na svom ležaju, zatim skoči iz kreveta. Baci zastor, koji joj je krio lice. Njezine oči su sjale kao usijane peći. Imala je zavinut nos kao srp. Kraljević sa zaprepaštenjem prepozna u njoj vješticu Karonju.

»Uh, uh,« poviče zla vještica sa zastrašujućim smijehom. »Nisi očekivao, da ćeš me ovdje naći. Rekla sam baki, da se njezina unuka, dolazeći, da je vidi, strovalila u jarak i da je iščašila nogu. Sada si u mojoj moći. Kraljevna može čekati na te. Gusle se ne će naskoro poderati.«

Kod tog iznenadnog nastupa vještice Kraljević se nije mogao ni maknuti. Prije nego li se snašao, vještica dohvati ispod kose neku sasvim crnu svinutu šipku. Njome ona udari mladića po leđima do tri puta. On osjeti, da ga obuzima neka užasna bol. Nije dospio nego da se spusti na stolac pokraj njega. Čuo je i vidio, ali nije se mogao ni maknuti.

Vještica izvadi iz kesice, koja je visjela na njenim leđima, malu bočicu s nekom crnom tekućinom.

»Pij, ja ti zapovijedam!« Kraljević je morao poslušati i isprazniti bočicu. Jedva ispije, kad li se njegove oči zatvoriše, glava se spusti na leđa i nekoliko časaka poslije spavao je Kraljević dubokim snom.

NENADANI POSJET U ZATVORU

Kad se Kraljević probudio, trebalo je neko vrijeme, dok se snašao u novom stanju, u kojem se nalazio. Pamet mu je još bila nešto potamnjena djelovanjem zle vještice i dugo se još kao u snu oko sebe ogledao. Da li je još u šumi ili u sobi svoga dvorca? Ali nesnalaženje je nestajalo, čim je više dolazio k sebi i stvari mu se pokazaše u gruboj stvarnosti. Oko sebe nije raspoznavao ništa. Kroz polutamu sobe, u kojoj se nalazio, jedva je prodirala slaba zraka sunčana. Kraljević je držao, da je već dugo spavao. Osjećao se istom probuđen od neke potpune pospanosti.

Malo pomalo dozvao je sebi u pamet događaje prošlog dana, koban susret s vješticom i udarac čarobne šibe. Probuđenje mu je donijelo samo tračke žalosti. Bez sumnje, nalazio se u zatočenju. Pustio se uhvatiti kao malo dijete. Pomisao na to bila mu je mrska. Sigurno je u bespomoćnom stanju bio prenijet u ovu sobu, koja, kako po svemu izgleda, pripada vještici Karonji.

Kroz cijelo to vrijeme Kraljevna, misleći na svog viteza, gledala ga je u snovima i očekivala s pouzdanjem. Kraljević stisne očajno ruke i obuzeše ga crne misli.

(Nastavit će se)

JESENSKA ŽENSKA MODA DONIJELA JE I OVAJ LIJEPI PLAVI KOSTIM S PULOVEROM U ŽIVIM BOJAMA

Zdravlje

Raširenost sušice kod djece. Sušica je bolest siromašnih ljudi i javlja se već u nejakoj dječjoj dobi. Do sada su se po osnovnim školama pravili mnogi pokusi, da se utvrdi raširenost sušice među školskom djecom. U Beču su liječnici pošli još dalje. U tom velegradu od 50.000 djece u starosti od 2—5 godina polazi dječja zabavišta njih 8.000. To su u glavnom djeca siromašnijih slojeva. Kod te djece pravljena je Pirquetova reakcija, da se ustanovi raširenost sušice kod bečke djece u pretškolsko doba. Rezultat je bio porazan. Pokazalo se da je Pirquetova reakcija bila pozitivna kod 2-godišnje djece u 14% slučajeva, kod 3-godišnje djece 16%, kod 4-godišnje djece 21%, a kod 5-godišnje djece već 25%. Tako je u Beču, a sigurno nije bolje niti kod nas.

Sadrži li krumpir otrova? Krumpir se mnogo troši, a ipak je rijetko kome poznato, da svaki krumpir sadrži različite količine otrova, koji je poznat pod imenom solanin. Godine 1922. imao je krumpir neobično mnogo solanina, pa su te godine bila i otrovanja s krumpirom mnogo češća. Svaki krumpir sadrži 25—60 mg solanina. Ako krumpir stoji do proljeća, pa je uz to izložen suncu i svijetlu, onda ima u sebi mnogo više solanina. Najviše otrovanja krumpirom opaža se u proljeće, kad se već krumpir izvadi iz zimovališta.

Smije li nas to znanje o solaninu toliko prestrašiti, da uopće prestanemo trošiti krumpir? Nikako ne! Evo zašto: Broj otrovanja solaninom je s obzirom na veliku potrošnju krumpira upravo neznatan. To je i razumljivo, kad znamo, da kuhanjem velik dio solanina prelazi u vodu, pa se stoga ta voda mora baciti. Otrovanje krumpirom bit će još rjeđe, ako se krumpir spremi na suhom i tamnom mjestu, gdje je posve zaštićen od sunca i svijetla. Dr **I. K.**

Dobar tek

Salata od celera. Ulij u vodu malo octa ili limunova soka, pa u nju stavi na pola sata očišćeni celer. Zatim celera skuhaj u slanoj vodi dok ne omekša. Nareži ga te polij octom i uljem i s malo šećera u prahu, a onda majonezom.

Pečenje od kunića. Pirjaj meso od kunića na masti i luku, pa ga skini s kosti i samelji s malo svinjetine i teletine. U to samljeveno meso umiješaj slanine, jaje, žemljinih mrvica, naribane limunove kore te posoli i pobiberi. Načini odreske kao obično od faširanog mesa i peci ih u masti.

Omlet od cvjetače. Skuhaj cvjetaču, da bude mekana, pa je rastrgaj. Načini blijedi zapržak na maslacu, razređi mlijekom i prokuhaj, a onda pusti da ohladi. Umiješaj u hladno 2 žumanjka, malo bijelog bibera, soli, rastrganu cvjetaču i snijeg od 2 bjelanjka. Tepsiju namaži maslacem, pospi brašnom, raširi u njem tijesto s cvjetačom i peci u pečenjari.

Naduvak od jabuka. Oguli 5 velikih jabuka, nareži na kolutiće i metni u šerpu, koju si namazala guščijom mašću, pošećeri i pokapaj rumom. Miješaj 2 žumanjka, 2 žlice šećera i 2 žlice brašna, pa jabuke prelij tim tijestom i peci u pečenjari. S. A.

Tjedni kalendar dobre domaćice

Rimokat. kalendar	Studeni – Novembar
Nedjelja **31** Krist Kralj	Objed: Juha od srnetine. Srneći hrbat u umaku. (Cezner-Andrić »Domaćica u kuhinji« str. 44.) Večera: Odresci od srnetina sa salatom od mrkve, repe i celera.
Ponedjeljak **1** Svi Sveti	Objed: Juha od kokoši. Kuhano kokošje meso s krumpirom i umakom od hrena. Gibanica s orasima. Jabuke. Večera: Jaja sa šunkom.
Utorak **2** Dušni Dan	Objed: Juha od vrhnja. Kiseli kupus s rižom. Pečeno kestenje. Večera: Drobljenac.
Srijeda **3** Hubert	Objed: Juha od krumpira. Savijača od bundeva. Večera: Prženica.
Četvrtak **4** Karlo B. i E.	Objed: Govedska juha. Pečena govedina s krumpirom i salatom od celera. Naduvak od jabuka. Večera: Krumpir pečen u ljuski s maslacem.
Petak **5** Zaharija i El.	Objed: Riblja juha. Kuhana riba. Uštipci od krumpira. (St. Andrić »Jela od krumpira« str. 12.) Večera: Žličnjaci s jajima.
Subota **6** Leonard	Objed: Talijanska juha. Pečenje od kunića s brusnicama. Večera: Omlet od cvjetače.

Događaji

17. Otkriven spomenik hrvatskom književniku i političaru Eugenu Kumičiću u Zagrebu. Podigla ga »Hrvatska Žena«.
18. Englezi u bijesu bacaju u zrak kuće uglednih Arapa u Palestini. Čitav muslimanski svijet solidaran s paletinskim Arapima. Vrhovni muftija traži pomoć od Mussolinija.
19. Pariški »Journal« iznosi pitanje, da li francuske mandatske vlasti u Siriji treba da predadu Englezima arapskog velikog muftiju.
20. Nagli pad vrijednosnih papira na Njujorškoj burzi Wall-Streete. Drži se, da je to uslijed neizvjesnosti radi Rooseveltovih planova ili da je to zavjera kapitalista protiv predsjednika Roosevelta. — U Zagrebu umro odlični franjevac fra Krsto Belamarić iz Šibenika.
21. Španjolski nacionalisti osvojili grad Gijon u Asturiji. — Japanci uspjeli uspostaviti suradnju s Mongolima i time ojačali svoju pozadinu. — U Čehoslovačkoj se provode najznačajnije odredbe »Modus-a vivendi«, kojim je prije dulje vremena bilo ugovoreno sporazumno rješenje katoličkog pitanja između Svete Stolice i Čehoslovačke.
22. U Zagrebu počele biskupske konferencije. Zastupani svi katolički biskupi.
23. Japanci poduzeli novu ofenzivu i osvajaju nove položaje. Kinezi se brane umjetnim poplavama. — Demonstracije hrvatskih sveučilištaraca prigodom namjeravanog predvanja Dra Dinka Tomašića u Pučkom sveučilištu.
24. Blagoslov kripte nove bazilike »Kraljici Hrvata« u Zagrebu.
25. Otvoren Hrvatski socijalni tjedan u Zagrebu. — Na vijećanjima u Londonu o povlačenju stranih dobrovoljaca iz Španjolske odbačeno je takozvano »simboličko povlačenje« dobrovoljaca s jedne i druge zaraćene strane. — Predsjednik belgijske vlade Van Zeeland, istaknuti katolički političar, predao ostavku.
26. Nacionalisti proširili vlast i nad zadnjim ostacima španjolske sjeverne obale. — Završene biskupske konferencije u Zagrebu.
28. Na vijećanjima u Londonu samo Sovjetska Rusija odbila nacrt rezolucije o povlačenju dobrovoljaca iz Španjolske. Time je SSSR ostala u tom pitanju posve osamljena.

ŠTEDLJIVA DOMAĆICA

U svakoj kući imade mnogo krpica, raznih ostataka od haljina, bluza, suknja i t. d., za koje se više puta doista ne zna, šta da s njima načinimo. Međutim praktična i štedljiva domaćica ne će te ostatke baciti, već će i njih korisno upotrebiti Razne su mogućnosti, što da od njih stvori. Donosimo tek neke primjere za naše domaćice.

S malo truda možemo načiniti iz stare jednostavne košarice za voće (lako je kupimo na trgu za malo novaca) novu ukusnu i praktičnu košaricu za šivaći pribor. Nije to teško, treba tek malo spretnosti i strpljivosti. Ta košarica za šivanje potrebna je u svakoj kući, jer je vrlo nezgodno da se igle, škare, konci i razna puceta vuku kojekuda. Ovako ih imamo uvijek na stalnom mjestu.

A kako ćemo je načiniti? U prvom redu, kako smo već rekli, potrebna nam je jedna košarica za jabuke ili koje drugo voće (2a). Poklopac ćemo izrezati od debele ljepenke ili još bolje od drva. Cijela se košarica presvuče sa šarenim krpicama, već skupa sašitim. One mogu biti raznih veličina i oblika. Na nutarnjoj strani poklopca načinit ćemo još poseban džep. I on je praktičan, jer možemo u nj staviti neke važnije šivaće potrepštine. Košaricu možemo razdijeliti na 2 do 3 pretinca, napravljena od ljepenke ili drva. Oni nam služe za raznovrsne konce, svilu, pamuk, i t. d., već prema potrebi. Zatim treba načiniti još svakako jastučić za igle i pribadače. Na kraju ćemo još prišiti vrpce, kojima ćemo zatvoriti košaricu i time je ona gotova. Vrlo je jednostavan taj cijeli posao, a košarica je praktična i daje živ i šarolik izgled (2).

Još jedan primjer, kako možemo spretno upotrebiti razne krpice. Da majka obraduje svoje dijete, napravit će mu jednostavnu igračku — kornjaču. Na slici vidimo, kako je takva kornjača od šarenih krpica jednostavna, a opet kako naliči živom modelu. Sam posao ne iziskuje također odviše mnogo truda. Glavu, rep i noge krojimo iz jednakih krpa, dok gornji oklop kornjače mora biti šaren. Zgodno je ako ga obrubimo uskom zupčastom vrpcom. Cijela se kornjača ispuni pamukom ili vatelinom. Prišijemo još 2 oka — i kornjača je gotova. Ona može biti raznih veličina, a može pače služiti i kao jastučić sa sjedenje manjem djetetu.

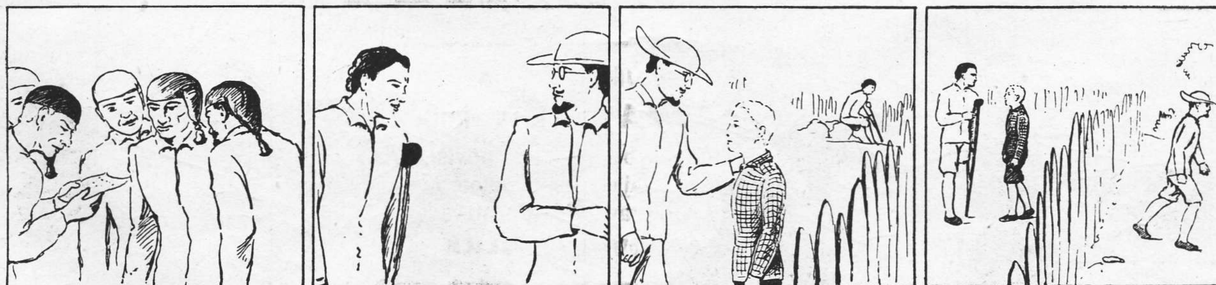
Poput te kornjače možemo načiniti i druge igračke: zeca, slonića, mačkicu i t. d. Takve igračke vrlo su jeftine, a djeca im se itekako vesele. Pa onda može svaka majka kćerkinoj bebi sašiti od starih krpa nove haljinice. I one su vrlo jednostavne.

Imade još mnogo toga što možemo stvoriti od raznih krpa i krpica i svaka dobra i spretna domaćica znat će ih već praktično upotrebiti. *M. B.*

Pustolovni roman u slikama

ZLATNI OTOK

28. NAPISAO R. L. STEVENSON — ILUSTRIRAO STJEPAN PETREŠEVIĆ

Buntovnici uzeše »Flintovu kartu« i stadoše je zanimljivo promatrati. Jim je razgledao »Crnu Mrlju«. S jedne strane bile su riječi iz »Apokalipse: »Vani su psi i ubojice«, a s druge napisano čađom: »Svrgnut!«

Ujutro javi stražar, da dolazi dr Livesey. Pomnjivo je pregledao ranjenike i rugao im se, što su se neoprezno utaborili na nezračnom i grozničavom mjestu. Svi da će pomrijeti. Šalio se s njima kao na brodu.

Zagovaranjem Silvera a uz mrmljanje ostalih gusara dopustiše Jimu, da razgovara s doktorom. Jim je obećao Johnu, da ne će pobjeći, te nije htio prekršiti zadanu vjeru. Ispriča doktoru sve o »Hispanioli«.

John Silver se stao motati oko doktora, neka ga preporuči, da ne dospije na vješala. Čuvši dr Liversey, kako je spasio Jimu glavu, obeća mu, da će se zauzeti za nj. Doktor ode i nestane u šumi.

IZ DJEČJIH USTA. »Tata, molim te, tko su bili pretorijanci?«
»Mislim... da su to bili stanovnici grada Pretorije u južnoj Africi.«

Učitelj pita đaka: »Kako se kaže njemački: jedan: jedna, jedno?«
Učenik: »Nein, neine, nein.«
Učitelj: »A kako se kaže nijedan, nijedna, nijedno?«
Učenik: »Nein, neine, nein.«

»Ideš li, Perice, rado u školu?«
»Idem, samo ne volim sjedjeti u školi.«

Učitelj: »Tko je zapalio Rim?«
Učenik: »Cezar.«
Učitelj: »Nije istina.«
Učenik: »Onda je Nero! Znam, da je bio jedan od naša dva psa.«

»Koliko se pravaca može povući kroz jednu tačku?«
»Neizmjerno mnogo.«
»Dobro. A kroz dvije?«
»Dva puta toliko.«

»Kakva je razlika između barometra i termometra?«
»Barometar visi vani, a termometar unutri.«

»Što je to zemaljska os?«
»To je umišljena crta, koja ide od sjevernoga do južnoga pola i oko nje se okreće zemlja.«
»Dobro, a biste li mogli objesiti šešir na tu pomišljenu crtu?«
»Bih.«
»Zbilja? A kakav bi to mogao biti šešir?«
»Pomišljeni šešir.«

Otac: »Ivice, ja ti čestitam današnji imendan.«
Ivica: »Hvala, tatice. A jesi li naučio pjesmicu?«

Otac dobije rasudnicu da njegov sin ima tri druga reda. Nakon nekoliko dana njegov sin donese obavijest razredniku, koji pogleda, je li po propisu potvrđen primitak, i pročita:
»Pročitao, izlupao, potpisao.«

Rudolf Crnić, otac

Profesor: »Za vas je, Brozići, šteta školarine, koju ste neki dan platili.«
Učenik skromno: »Bih li je mogao dobiti natrag, veleučeni?«

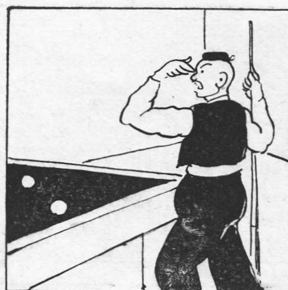
Profesor: »Kolika je specifična težina zlata?«
Đak: »19, 6.«
Profesor, da se našali: »A koliko važe onda kilogram zlata?«
Đak poslije duga računa: »19 kila i 60 deka.«

Učiteljica: »Meso od janjeta zove se janjetina, od vola i krave govedina.
Kako se zove meso od svinje, Osmec?«
»Meso od svinje zove se, zove se — pečenka.«

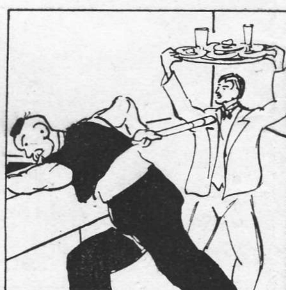
»Životinje, koje gmižu i puze, kao zmija, gušter, daždevnjak, zovu se gmazovi. Reci, Mariću, još koju takvu životinju!«
»Moj mali brat.«

Š-k.

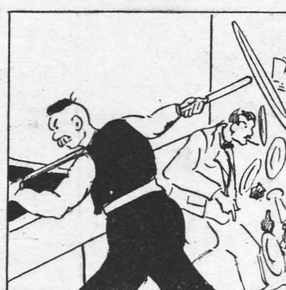
DOBRIJAN IGRA BILJAR

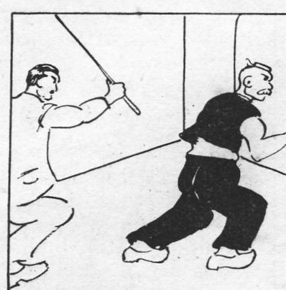
Pred biljarom čika stao,
pa ga gleda, pa se čudi
zašto ove kugle bijele,
zašto nam ih treba, ljudi?

Uzme čika štap i cilja,
kugla kuglu tad udara,
a pozadi iza njega
gle brzoga konobara!

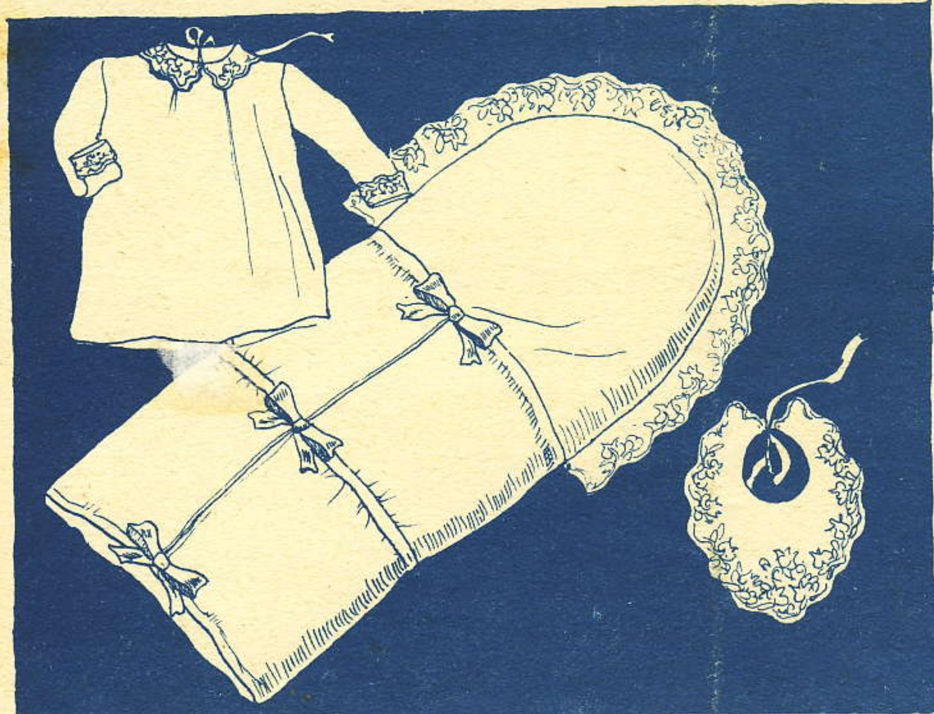
U zanosu za biljarom
zgodi čika konobara,
čašu, tanjur i pečenku,
sve to na tle sad obara.

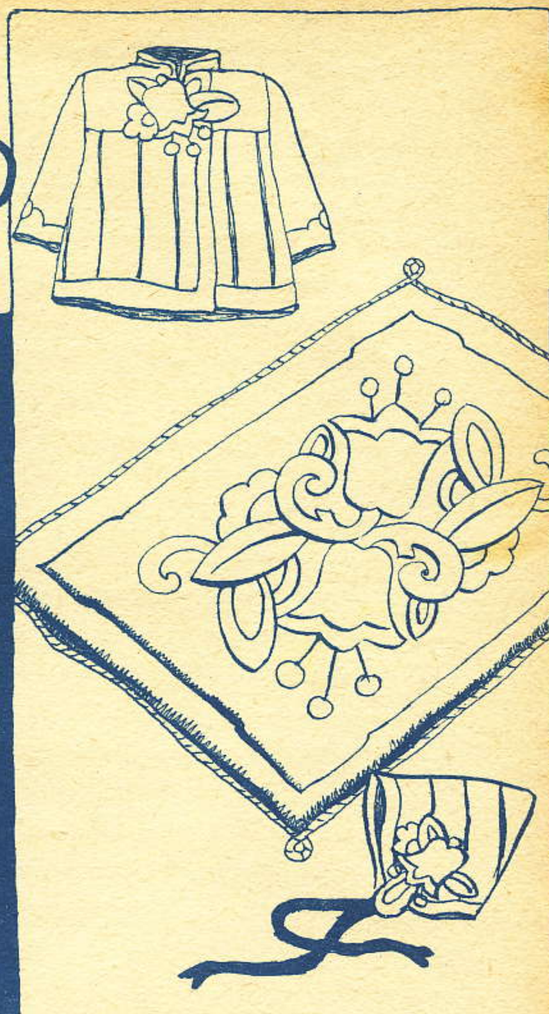

Rasrđen je naš konobar,
te za čikom brzo juri;
Sad će leđa čiki znati,
kako ruše se tanjuri!

Ilustrovani tjednik „Obitelj" izlazi svake nedjelje. Pretplata 30 Din na tri mjeseca, za inozemstvo 4 dolara godišnje. Pretplata se plaća unaprijed Rukopisi se ne vraćaju. „Obitelj" izdaje Konzorcij Kuća Dobre Štampe. Za izdavača i uredništvo odgovara Dr Josip Andrić, glavni urednik „Obitelji" Zagreb, Trenkova 1. Adresa uredništva i uprave „Obitelji": Zagreb, Trg Kralja Tomislava 21. Telefon 54-17. Ček. rač. pošt. šted. br. 33.536 „Obitelj" se tiska u Tiskari Narodnih Novina u Zagrebu. Za tiskaru odgovara V. Kirin. Dezelićeva ul. 2.

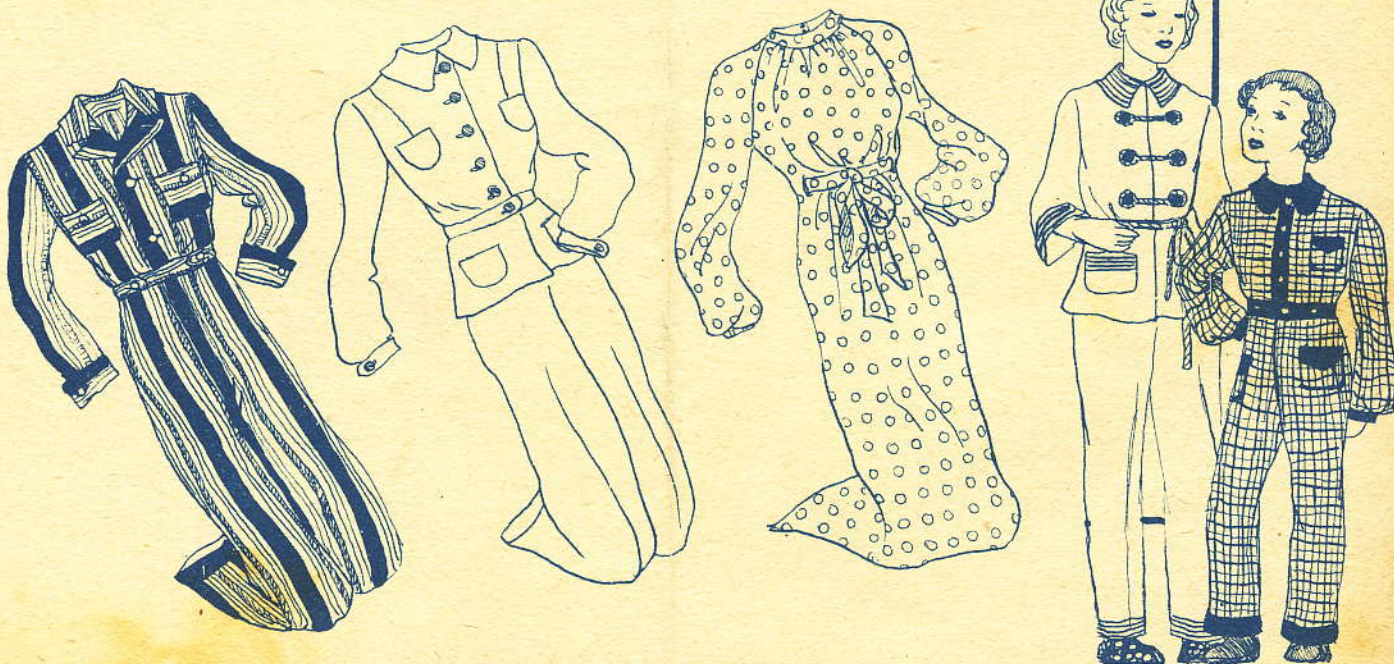
OPREMA ZA DOJENČAD

Lijevo: KOŠULJICE, JASTUK I PODBRADNIK ZA NOVOROĐENČE. Izrađeni su od svijetlomodrog batista, a ukrašeni aplikacijom od bijelog batista. Jastuk je dug 135 cm, a širok 85 cm. Vezeni rub je 5 cm. Vrpce, kojima se veže jastuk, široke su 2.5 cm. Podbradnik je velik 22 x 28 cm.
Desno: POKRIVALO ZA KOLICA u veličini 60 x 80 cm. KAPUTIĆ I KAPICA u vrlo jednostavnom kroju, a sve se pravi iz ružičastog ili svijetlomodrog krepdešina ili krepsatena. Pokrivač je punjen vatelinom. Uzorak se zrnča istobojnom svilom. Rub pokrivala ukrašen je svilenim gajtanom.

TOPLO NOĆNO RUBLJE

1. MUŠKA NOĆNA PIDŽAMA od prugastog flanela. — 2. RUŽIĆASTA ŽENSKA PIDŽAMA iz toplog materijala, sasma zatvorena. — 3. ZIMSKA SPAVAĆICA od flanela. Pojas je samo sprijeda i veže se, dok je ovratnik sasma uzak, a straga se kopča sitnim pucetima. — 4. i 5. DVIJE PIDŽAMICE za djevojčice ili dječake iz jednobojnog ili uzorkanog flanela. Kroj tih pidžama je vrlo jednostavan.